

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲINIŲ SAJUNGOS

TREMŲINIUS

2003 m. lapkričio 27 d. Nr. 48 (577)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

*Kovot prisiekėme Tėvynei –
Mūs priesaika ir liks šventa.
Krauju įrašėme ant žemės:
Per amžius būsi tu laisva!*

**Iš Tauro apygardos
himno**

1945 m. rugpjūčio 15 d. Marijampolės apskrityje, Skardupių parapijos klebonijoje, buvo įkurta Tauro partizanų apygarda – viena iš devynių ir viena iš geriausiai organizuotų apygardų Lietuvoje. Įsteigtas apygardos štabas, nustatytos veikimo ribos – apygardai turėjo priklausyti Marijampolės, Šakių, Vilkaviškio, Lazdijų apskritys ir Alytaus apskrities teritorija iki Nemuno. Nutarta įsteigti penkias rinktines. Pirmuoju apygardos vadu išrinktas kpt. L. Taunys-Kovas. Vėliau jai vadovavo mjr. Z. Drunga-Mykolas-Jonas, A. Baltūsis-Žvejys ir kiti. Tauro partizanų apygarda į Lietuvos išsivadavimo istoriją įrašė daugelį pasiaukojamos kovos ir didvyriškumo puslapių.

Praėjusį penktadienį, lapkričio 21-ąją, Suvalkijos sostinėje – Marijampolėje buvo prisiminti ir iškilmingai pagerbti Tauro apygardos partizanai bei paminėtas Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus 10-metis.

(keliami į 5 psl.)

Nuosavybės atkūrimo procesas Kaune jau prasidėjo

Viena sunkiausių problemų Lietuvoje yra nuosavybės grąžinimas Kaune. Iš visų negrąžintų namų Lietuvoje 70 proc. sudaro Kaune. Kauno mst. savivaldybės vadovai bei administracija iki 2003 m. vidurio realiai nespėdė nuosavybės grąžinimo klausimo. Tai yra negrąžino savininkams namų, nemokėjo nuomos savininkams už jų eksploataciją, neremontavo savininkams sugrąžintų namų, kuriuose gyvena nuomininkai. Tuo Kauno mst. savivaldybė šturkščiai pažeidė savininkų konstitucines teises. Tai nustatė LR Seimo kontrolierius, LR Vyriausybė, LR Aukščiausiasis Teismas.

2003 03 04 LR Konstitucinis Teismas padėjo galutinę tašką savininkų ir nuomi-

ninkų byloje. Tad dabar miestų ir rajonų savivaldybės privalo vykdyti 2003 10 14 LR Seimo priimtas Nuosavybės atkūrimo įstatymo pataisas:

1. Vykdyti nuosavybės grąžinimo procesą tiems savininkams, kuriems dar negrąžinta nuosavybė. Tokių savininkų Kaune yra apie 700.

2. Būtina išdavinėti Garantinius raštus tiems savininkams ir nuomininkams, kurių namai jau sugrąžinti. Kaune reikia išduoti apie 1100 Garantinių raštų.

3. Sudaryti nuomos sutartis su namų, kuriuose gyvena nuomininkai, savininkais, kai namai jau sugrąžinti savininkams. Tokių nuomos sutarčių Kaune reikia sudaryti apie 600.

(keliami į 2 psl.)

"Mūsų tiek daug..."

Miesto aikštėje, prie naujojo paminklo, išsirikiavo kariai, svečiai ir gausus būrys susirinkusiųjų

Skulptoriaus A. Ambraziūno ir architekto A. Lukoševičiaus sukurtas paminklas Tauro apygardos partizanams Marijampolėje

Liko lemtingas pusmetis valstybės piliečiams ir Penktajai kolonai

Šią savaitę visuomenė tikriausiai bus supažindinta su Seimo laikinosios komisijos tyrimo išvadomis. Šis teisinis aktas bus vertinamas įvairiai. Reikia tikėtis, kad komisija liks ištikima teisingumui, laikysis deklaruoto viešumo principo iki galo ir valstybės garbės nesuterš. Komisijos išvados išmuš pagrindą mėginimams spekuliuoti faktais. Tačiau tai anaipol nesutramdys Penktosios kolonos senbuvių, visada pasirengusių spekuliacijoms ir dezinformacijai. Apmaudu, kai jomis patiki dalis piliečių.

Trumpos, bet labai pamokančios 1-osios ir 2-osios Respublikų istorijos pamo-

kos pirštu pikišamai rodo, kad "artimajam užsieniui" tada, kai dėl tarptautinės padėties aplinkybių laikinai nėra paranku suteikti kaimyninei valstybei "internacionalinės pagalbos", kurios ji niekada neprašė, patogiausia kurstyti vidaus neramumus. 1940 m. Respublikos vadovybė priešiškos propagandos ir Penktosios kolonos veiksmų buvo visiškai demoralizuota ir nesugebėjo veikti adekvačiai įvykių eigai. Anksčiau Penktosios kolonos veikla buvo dangstoma "vadavimo" iš kokio nors jungo (buržuazijos, kapitalistų, tamsybininkų, fašistų, dvarininkų ir t.t.) skraiste.

(keliami į 4 psl.)

Aktualijos

■ Prezidentas Rolandas Paksas kategoriškai atmetė prielaidas, neva iš jo galėjo nutekėti slapta informacija. VSD vadovas M. Laurinkus, paklaustas, ar gali atmeti galimybę, jog prezidentūrai teikta slapta informacija galėjo nutekėti pašaliniams asmenims iš paties prezidento, atsakė, kad tai bus galima pasakyti tik tyrimo pabaigoje.

■ Krašto apsaugos viceministras J. Gečas sutiko tapti prezidento patarėju nacionalinio saugumo klausimais.

■ Spalio pabaigoje Vyriausybė nusprendė, kad nedirbantiems senatvės pensininkams ir invalidumo pensijų gavėjams, kuriems šios pensijos buvo mokamos už praėjusį mėnesį, gruodžio mėnesį bus išmokėta dviejų – lapkričio ir gruodžio mėnesių pensijų suma.

■ Vertindamas 2004 m. valstybės biudžeto projektą A. Kubilius apgailestavo, kad Vyriausybei neužteko politinės valios pasiekti būtiną išmintingą balansą tarp socialinės orientacijos, pagundų bei statybinių užmojų. A. Kubiliaus nuomone, buvo pasirinktas lengviausias būdas paimti daugiausiai ES paramos pinigų (investuojant juos į kelius bei didžiuosius aplinkosaugos projektus) ignoruojant būtinybę telkti resursus į svarbiausias Lietuvos ateičiai strategines kryptis – švietimo sistemos modernizavimą ir demografinių problemų sprendimą.

■ S. Vyzentelio centras, tiriantis nusikaltimus, Antrojo pasaulinio karo metais padarytus žydų tautai, Lietuvoje neturi kam mokėti pažadėtų premijų už liudijimus ar informaciją.

■ Vengrijos gynybos atašė pulkininkas P. Nagy pabrėžė, kad Lietuva padarė pažangą kurdama modernias ir mobilias karines pajėgas. Jis buvo nustebintas, kai pirmadienį per vizitą Panevėžyje dislokuotame Karaliaus Mindaugo motorizuotame pėstininkų batalione bataliono karininkai atsakė į sudėtingus karinius klausimus puikia anglų kalba.

■ Rusijos prezidento V. Putino vizitas į Kišiniovą, kur jis turėjo dalyvauti pasirašant Moldovos ir Padnestrės santykių taikaus suregulavimo planą, atšauktas nepaaiškinant priežasčių.

Nuosavybės atkūrimo procesas Kaune jau prasidėjo

(atkelta iš 1 psl.)

4. Remontuoti savininkams gražintus namus, kuriuose gyvena nuomininkai. Kaune tokių namų šiuo metu yra apie 250. Šiuo metu Kauno mst. savivaldybė, kaip užsakovas, remontuoja 96 tokius namus. LR Vyriausybė namų remontui 2003 m. Kaune paskyrė per 2 milijonus litų.

Kauno mst. savivaldybės vadovai ir administracija jau pradeda realiai vykdyti nuosavybės grąžinimo procesą: jau išduoda Garantinius raštus, sudarinėja nuomos sutartis su savininkais, remontuoja gyvenamuosius namus, kuriuose gyvena nuomininkai.

Pirmą kartą po 13 metų Kauno mst. meras A. Garbaravičius – vienintelis Lietuvoje – sutaikė grąžintų ir grąžintinų namų savininkus su nuomininkais Kaune ir sudarė darbo grupę nuomininkų ir savininkų problemoms spręsti. Grupė susideda iš nuomininkų atstovų, savininkų atstovų ir savivaldybės atstovų. Darbo grupės atstovai išrinko darbo grupės vadovu Karolį Bruderį, buvusį Kauno mst. tarybos narį, Finansų ir biudžeto komiteto pirmininką. Ponas K. Brudėris yra kompetentingas, labai gerai išmano įstatymus, yra tolerantiškas. Tik darbo grupės dėka prasidėjo realus Kauno mst. savivaldybės Nuosavybės atkūrimo sky-

riaus darbas. Šiuo metu nauju Nuosavybės skyriaus vedėju paskirtas Vytautas Jurkevičius, kuris turi nemažą Kauno mst. savivaldybės darbo patirtį. Manome, kad jis susidoros su uždaviniais sparčiai vykdyti Nuosavybės atkūrimo įstatymą Kaune.

Šiuo metu į šį skyrių priimti nauji 5 specialistai ir dar planuojama priimti 6. Visą šį skyrių numatoma aprūpinti kompiuteriais. Skyriuje jau dirba juristas ir konsultuoja šio skyriaus darbuotojus. Skyriaus vedėjas V. Jurkevičius palaiko glaudžius ryšius su savininkais ir nuomininkais.

Kaunui LR Vyriausybė 2003 m. skyrė 2 mln. 606 tūkst. litų nuomininkams išskirti iš grąžintų namų ir naujiems butams pirkti nuomininkams ir 2 milijonus litų savininkams už valstybės išperkamą nekilnojamąjį turtą. Visus šiuos pinigus Kauno mst. savivaldybė privalo panaudoti iki gruodžio 31 d.

Todėl Kauno mst. savivaldybės vadovams bei Nuosavybės atkūrimo skyriui yra intensyvios darbo dienos. Linkime jiems sėkmingai šias užduotis realizuoti.

Šias užduotis įvykdyti labai padeda Kauno mst. meras A. Garbaravičius, kuriam dėkoja tiek nuomininkai, tiek savininkai.

LR namų ir žemės sklypų savininkų sąjungos pirm. Mykolas VITKAUSKAS

Pažeidžia savininkų teises

LR Namų ir žemės sklypų savininkų sąjungos pirmininkas Mykolas VITKAUSKAS nusiuntė kreipimąsi LR Prezidentui R. Paksui, LR Seimo pirmininkui A. Paulauskui, LR ministrui pirmininkui A. Brazauskui, kuriame prašoma nepasirašyti 2003 m. spalio 14 d. LR Seimo priimtų nuosavybės atkūrimo įstatymo pataisų ir grąžinti atgal Seimui persvarstyti. Išdėstoma motyvai:

“Įstatyme nieko nekalbama, kas remontuos gražintinus namus savininkams, kuriuose gyvena nuomininkai. Iki šio laiko visi gyvenamieji namai Lietuvoje, kuriuose gyvena nuomininkai, nebuvo remontuojami. 80 proc. gyvenamųjų namų reikalingas kapitalinis remontas, 30 proc. šių namų jau tapo avariniai. Taip yra vykdomas ekonominis, moralinis geno-

cidas prieš Lietuvos namų savininkus, kurių dauguma yra buvę politiniai kaliniai, tremtiniai. Namai griūva, nes jie praktiškai iš viso jau 30 metų neremontuojami. LR Vyriausybė piktybiškai, sąmoningai neskiria lėšų namų remontui, nors 1997 m. nuosavybės atkūrimo įstatymo pataisose (įstatymo 20 str. 2 dalis) yra nurodyta, kad miestų ir rajonų savivaldybės privalo remontuoti gyvenamuosius namus, kurie yra sugrąžinti savininkams, kuriuose gyvena nuomininkai.

LR Vyriausybė daro didžiulę moralinę ir materialinę žalą ir šurkščiai pažeidžia savininkų ir žmogaus teises.”

M. Vitkauskas prašo prezidentą imtis ryžtingų priemonių, kad namai būtų remontuojami ir kad Vyriausybė tam skirtų lėšų.

“Tremtinio” inf.

Įteikti valstybiniai apdovanojimai

Lietuvos kariuomenės įkūrimo 85-ųjų metinių proga prezidentas R. Paksas už nuopelnus Lietuvai Valstybės ordinais ir medaliais bei prezidento padėkomis apdovanojo ginkluotojo pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvius ir profesinės karo tarnybos karius.

Prezidentas Vyčio kryžiaus ordino karininko Kryžiumi apdovanojo Tauro apyg. partizaną Klemensą Straigį; Algimanto apyg. Liūto būrio vadą partizaną Antaną Juozakėną-Liūtą ir Vyčio apyg. Vėtros būrio vadą partizaną Kazimierą Vazonį-Vėtrą (po mirties). Vyčio kryžiaus ordino Riterio kryžiumi apdovanotas Didžiosios Kovos apyg. partizanas Augustinas Švenčionis ir Kęstučio apyg. partizanas Antanas Antanavičius (po mirties). Vyčio kryžiaus ordino medalius skyrė 1941 m. birželio 22-28 d. sukilimo dalyviams A. Antanaičiui, Ildelfonsui Bičkui, Vytautui Bičkui ir Steponui Mickevičiui.

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

“Paksogeito” byloje politikams privalo padėti piliečiai

Seimo Laikinajai komisijai dėl galimų grėsmių nacionaliniam saugumui tęsiant darbą, pagaliau kaltinimai ryšiais su nusikalstamu pasauliu, Rusijos mafija ir spec. tarnybomis krypsta nuo prezidento aplinkos prie paties Rolando Pakso. Nuo pat prezidentinės rinkimų kampanijos sklاندę įvairiausi gandai ir nuogirdos apie nusikaltėlių ir Rusijos įtaką aukščiausiams Lietuvos valdžios sluoksniams dabar gražiai dera ir klostosi į vieną aiškų, bet labai liūdną vaizdą. Tikriausiai turime Rusijos nupirktą prezidentą.

Tėvynės sąjungos pirmininkas A. Kubilius remdamasis vieno gana prieštaringai vertinamo istoriko darbais teigia, kad prieškarinio Lietuvos ir Latvijos respublikų prezidentai buvo lengvi Rusijos papirkinėjimų taikiniai. O Estija buvo sunkiau perkandamas riešutėlis, mat neturėjo prezidento, kurį būtų galima daug lengviau papirkti nei politines partijas. Tada Rusijai beliko viena – įtikinti estus, kad jiems reikia prezidento. Taip jie ir padarė. Rezultatas – visų trijų Baltijos šalių okupacija, genocidas ir aneksija.

Besiklausant aukščiausių pareigūnų, tokių kaip krašto apsaugos ministras L. Linkevičius, komisijoje kritikuotas už tai, kad naujai išrinktam prezidentui nematęs reikalo teikti informacijos apie “Avia Baltika”, peršasi vienintelė išvada – pareigūnai jau seniai žino, kad R. Paksas yra visų šių skandalų pagrindinis veikiantysis asmuo, ir neketina priešininkui teikti informacijos. Šią

versiją patvirtino ir saugumo vadas M. Laurinkus pareikšdamas nebedirbsiąs su R. Paksu, nes nėra pasitikėjimo.

Juo nebesitiki ir tauta. Šeštadienį vykusio mitingo Daukanto aikštėje metu žmonės tiesiai šviesiai R. Paksą trimis raidėmis siuntė lauk iš prezidentūros.

Savaitygali Vilniuje įvyko, sakyčiau, precedento pilietinių akcijų istorijoje neturinti demonstracija “Tark sudiev R. Paksui”. Tai buvo jaunimo organizuota pilietinė akcija. Į Daukanto aikštę, prie Prezidentūros, susirinko per 5 tūkstančiai žmonių. Iki ausų ginkluota policija su koviniais šunimis ir žirgais iš pat pradžių mėgino atskirti provokatorius šustauskininkus, suvežtus net penkiais autobusais. Didesnė jų dalis buvo uždaryta į atskirą erdvę, glaudžiai užblokuotą tvorų, policininkų, šunų ir žirgų. Bet dalis provokatorių prasiskverbė į demonstruojančiųjų prieš R. Paksą gretas ir iš visų jėgų mėgino išprovokuoti susirėmimus. Dalis R. Pakso rėmėjų buvo girti. Bet žmonės, kaip ir Sausio 13-ąją, tramdė įnirši ir nepasidavė provokacijoms. Tad Daukanto aikštė tapo mažų diskusijų ir grupelių vieta, kur kiekvienam šustausko rėksniui, klykiančiam savo argumentus, atsirasdavo po keletą oponentų. Mitingas buvo planuotas nuo 14 iki 15 val. Keista buvo matyti, kaip jam pasibaigus skirstosi antipaksininkai ir kantriai savo vietose tryptčioja paksininkai-šustauskininkai. Apie 16 val., jau po mitingo, pasirodė pats R. Paksas, juokingai saugomas neregėto skaičiaus spec. padalinių, ir nuėjo pasveikinti savo šalininkų.

(keliamą į 3 psl.)

Sveikiname

Mūsų organizacijos – LPKTS Garbės teismo pirmininką, LLKS atkurtos Didžiosios Kovos partizanų apygardos vadą ir Kengyro sukilimo vadą Augustiną ŠVENČIONĮ sveikiname gavus garbingą apdovanojimą – Vyčio Kryžiaus ordino Riterio kryžių. Džiaugiamės kartu ir linkime geros sveikatos, neblėstančios energijos. Būkite visada toks žvalus, aktyvus ir kitus uždekte ta ugnimi.

LPKTS valdyba ir “Tremtinio” redakcija

Paroda jubiliejinei datai

Vilniaus įgulos karininkų ramovėje atidaryta tarptautinė dailės paroda “Priesaika”, skirta šiai jubiliejinei datai paminėti. Parodoje dalyvauja daugiau nei pusė šimto dailininkų iš 22 šalių.

Vilniuje, prie Krašto apsaugos ministerijos, pastatytas paminklas Gynybos pajėgų vyriausiajam vadui okupuotoje Lietuvoje generolui Jonui Žemaičiui. Juodo marmuro steloje iškalti partizano priesaikos žodžiai: “Prisiekiu Visagaliai Dievo akivaizdoje, kad ištikimai ir sąžiningai vykdysiu Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio nario pareigas, kovosiu dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atkūrimo ne gailėdamas nei savo turto, nei sveikatos, nei gyvybės...” Tai vienintelis toks paminklas sostinėje. Partizanai tęsė Nepriklausomybės kovų savanorių kovines tradicijas. Partizanų apygardų valdžia buvo vienintelė teisėta legali valdžia okupuotoje Lietuvoje.

Partizanų priesaika turėjo išskirtinį požymį. Laisvės kovotojai prisiekdavo gerai žinodami, kad yra nedaug vilties išlikti gyvam, kad kova tik vėliau duos rezultatų.

Priesaikos vaidmuo visuomenės gyvenime nepaprastai didelis. Prisiekia ne tik kariai, bet ir medikai garsiaja Hipokrato priesaika. Teisininkai, šauliai, daugelio kitų visuomeninių organizacijų nariai.

Parodoje pateiktų darbų įvairovę vienija viena ryški bendrybė – priesaika išreiškiamą simboliais, bylojančiais apie žmogaus ir visuomenės pilietinį ir humaniškąjį santykį.

Paulius DEMIKIS

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 2 psl.)

Likę tikrojo mitingo dalyviai garsiai juokėsi iš R.Pakso šaukdami, kad šis vėl apsidirbo, mat nuėjo pasveikinti nesankcionuoto mitingo, kurio dalyviai negražiai sutrypė žolę, nes kaip visi žmonės ateiti į aikštę nesugebėjo. Tokiu gestu R.Paksas dar kartą pademonstravo, kad jam nuspėjauti į Lietuvos žmones ir jų nuomonę, o tikriausiai ir į pačią Lietuvą. Jis turi didesnių rūpesčių. Pagal rusų planą, jis privalo nusukti iš mūsų visų pinigų ir Borisovui sumokėti apie pusę milijardo, sužlugdyti "Avia Baltikos" konkurentę "Helisotą". Slaptuose pokalbiuose rusai iš jo reikalauja siekti "pagrindinio tikslo". Kas tai galėtų būti, vienas Dievas nežino. Nors, prisiminus prieš pusamžį Rusijos elgesį su Lietuva, gal net ir Dievo nereikėtų, kad atspėtų, ko čia iš mūsų nori.

Apkaltos nekantriai laukiančius piliečius nemaloniai nuteikia pertvarkos prezidento aplinkoje: "gerasis" Borisovas lieka, o vietoj kitų patarėjų renkama nauja komanda. Ką dangi nauji patarėjai yra socdemų ir socialliberalų atstovai, baiminamasi, kad šie nesusitartų. A.Brazauskas, nuo kurio stipriai priklausytų apkaltos baigtis, dabar elgiasi gana nervingai ir visos M.Laurinkaus pateiktos informacijos atžvilgiu laikosi skeptiškai. Remiantis tokia premjero laikysena galima daryti išvadą, kad, matyt, jis pats nėra visai švarus, gal turi kokių uodegų nuo sovietmečio ar besaikio važinėjimo į Maskvą. Tikriausiai jis bijosi M.Laurinkaus, o dar labiau – amerikono, kurie šventai vykdo savo žodžius, dabar jau įamžintus ir ant Vilniaus miesto Rotušės: "Lietuvos priešai taps ir Amerikos priešais". Beje, antipaksistiniame mitinge buvo griežtai pasmerkta pasyvi A.Brazausko laikysena. Jis buvo išvadintas komunistų partijos sekretoriumi, o ne

laisvos Lietuvos premjeru.

Kuo labiau artėja apkalta R.Paksui (prie šios pavardės net nebekyla ranka rašyti žodį "prezidentas"), tuo didesnę ramybę jis mėgina vaizduoti. Jo vaizdavimas kvepia sovietmečiu, kai žmonėms jokia kaina nebuvo sakoma tiesa, o kalbama tik lozungais. Iš tiesų dabar keistas laikotarpis – aukščiausio laipsnio viešumo ir paskiškos paksiškosios demagogijos samplaika. Ne veltui R.Paksą demagogijos meno mokė visokie almaskai, susiję su buvusiu KGB.

R.Paksas griežtai atsisakė atvykti į komisiją Seime. Niekam neužkliuvo jo keistas pasakymas, neva duokit klausimus raštu, o atsakymai bus "padaryti". Vadinasi, pats neatsakys, vėl juodosios technologijos, vėl melas. Jis nesikalba ir su žurnalistais. Neva važinėja pas žmones. Štai iš Marijampolės gavome liudininkų pasakojimą, kaip jis "susitikinėja" su žmonėmis. Į susitikimus atvežami tik R.Paksui palankūs žmonės. Jiems yra įduodamas R.Pakso paveikslėlis. Iš kitų plakatai atimami. Klausimai tik saviems žmonėms. Klausimai raštu griežtai išskirstomi: palankūs R.Paksui skaitomi garsiai, o nepalankūs patenka tikriausiai šiukšliadėžėn.

Todėl visi Lietuvos patriotai, būvę politiniai kaliniai ir tremtiniai raginami nevengti susitikimų su R.Paksu. Dabar kaip tik yra galimybė susitikti su juo miestuose ir miesteliuose ir tiesiai į akis paklausti, ką jis sau galvoja ir už kiek galima šiais laikais parduoti Lietuvą. Žinoma, lengva nebus. Lietuvai neabejingi žmonės neprileidžiami prie mikrofonų, neskaitomi jų klausimai. Bet juk tai mūsų Lietuva, mūsų Tėvynė, mūsų iškovota demokratija, todėl kiekvienas privalo atlikti savo pilietinę pareigą ir sugalvoti, kaip R.Paksui užduoti klausimus.

Dėl Respublikos prezidento atsistatydinimo

LPKS prezidiumo pareiškimas

Lietuvos politinių kalinių sąjunga reiškia susirūpinimą dėl Respublikos prezidentūrą sukėtusio skandalo. Atskirų prezidento patarėjų įgaliojimų ir kompetencijos viršijimas, bendradarbiavimas su abejotinos reputacijos ar nusikalstamų struktūrų asmenimis ir prezidento galimi rinkiminiai įsipareigojimai įtartiniais rėmėjams – kitų šalių asmenims ar specialiosioms tarnyboms – kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui.

Dėl prezidento patarėjų veiksmų, prastos jų kontrolės, prezidento rinkimų kampanijos neskaidrios finansavimo ataskaitos, prezidento demonstruojamo suvaržyto nesavaranikiško elgesio su abejotinos reputacijos asmenimis ar organizacijomis (J.Borisovas, "Almax") ir neryžtingumo bei išsisukinėjimų Jūs, Respublikos prezidentė, tapote pažeidžiamas, o Lietuvai iškilo pavojus tapti

įvairių manipuliacijų auka. Nepaisant prezidento veiklos teisinio vertinimo, Jūs praradote moralinį ir politinį autoritetą, Lietuvos žmonių pasitikėjimą ir galimybę oriai atstovauti Lietuvai užsienyje. Vienintelė išeitis iš susidariusios padėties yra Jūsų atsistatydinimas.

LPKS prezidiumas, savo posėdyje apsvaustęs prezidento komandos ir jo paties elgesiu sukurtą skandalinę situaciją, ragina LR prezidentą Rolandą Paksą prisiimti atsakomybę už susidariusią nenormalią padėtį prezidento institucijoje. Esame įsitikinę, kad gerbdamas aukas ir kančias už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę Jūs turėtumėte rasti jėgų ir vyriškumo pats atsistatydinti ir išsaugoti prezidento institucijos autoritetą bei atkurti prarastą savo ir Lietuvos orumą.

Prezidiumo pirm. pavad.
Adomas LUKAŠEVIČIUS

Juodas scenarijus

Politologo ir publicisto Vladimiro Laučiaus paklaustas, kas dabar Lietuvoje skina Sąjūdžio revoliucijos vaisius, Kovo 11-osios Akto signataras, Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Bronius Genzelis nedvejojdamas atsakė: "V.Uspaskichas, R.Paksas, V.Šustauskas ir jų kompanijos". Profesorius taip pat pabrėžė, jog Lietuvą ištikusi prezidento krizė rodo, kad Lietuvos politikoje pasitvirtina posakis: "Revoliucijas pradeda idealistai, o vaisius skina aferistai". B.Genzelis taip pat atkreipė dėmesį į keistus sutapimus – dabartinį R.Pakso skandalą ir "liaudies rašytojo" V.Petkevičiaus knygos "Durnių laivas" pasirodymą tuo pačiu metu ne tik Lietuvoje, bet ir Maskvoje bei Karaliaučiuje. Žinoma, rusų kalba. Toks dalykas neatsitiktinis. Juk šiame paskvilyje dergiami visi Lietuvos politikai nuo kairės iki dešinės, o ypač žmonės, stovėję prie Sąjūdžio ištakų. Rusų skaitytojui tiesiog brukama mintis, kad Lietuva nėra jokia valstybė, o jos vadovai – sukčiai ir nemokšos. Taigi ateikite, didieji broliai rusai, ir pasiimkite tą Lietuvą kartu su V.Uspaskichu, J.Borisovu ir V.Šustausku.

Prezidentūros skandalas kasdien atskleidžia vis naujų dalykų, juodžiausių scenarijų. Jau pakankamai aišku, kad vadinamoji prezidentinė Liberalų demokratų partija yra asmeninė ir kišeninė dosniausio R.Pakso rinkimų kampanijos rėmėjo Jurijaus Borisovo partija. Jos net partija pavadinti negalima. Tai siaurų asmeninių ir finansinių interesų siekianti agresyvių savanaučių grupuotė, savotiškas mafijos klanas. O tai, kad šis klanas yra J.Borisovo asmeninė gvardija, akivaizdžiausiai rodo daugiau kaip pusės tūkstančio libdemų pasirašytas ir didžiausiuose dienraščiuose (už to paties J.Borisovo pinigų) išspausdintas vadinamasis "kollektivinis kreipimasis" į šios partijos vadu padarytą Valentiją Mazuronį. Pasirodo, kad partijos narius labai neramina neišsakyta aiški partijos pozicija apie vieną iš jos autoritetingiausių narių Jurijų Borisovą. Kreipimesi taip ir sakoma: "Mes atėjome į partiją ne vien todėl, jog patikėjome jos tikslais, tačiau ir dėl asmeninio J.Borisovo autoriteto. Jo dėka 2003 m. sausį partija įgijo teisę vadintis prezidentine." Taigi viskas pasakyta pakankamai aiškiai, be jokių užuolankų. Ir prezidentas R.Paksas keldamas į viršų pergales ženklą – du pirštus ir mosuodamas šios partijos vėliava su ereliu, pasirodo, tėra tik eilinis šios J.Borisovo grupuotės sraigtelis. Čia galima pagirti kitą J.Borisovo tautietį V.Uspaskichą. Pastarasis neslepia, kad įkūrė savo Darbo partiją siekdamas ateiti valdžion. Sprendžiant pagal šio oligarcho neribotas finansines galimybes, po kitų Seimo rinkimų taip gali ir atsitikti.

Čia vėl būtina prisiminti signata-

ro B.Genzelio žodžius, savotišką įspėjimą visai tautai, jog blogiausia, jei po prezidento apkaltos nušalinto R.Pakso šalininkai laimėtų daug vietų Seime ir lemtų valstybės gyvenimą. Pasak B.Genzelio, Lietuvai tai būtų juodžiausias scenarijus – blogiau negu Sausio 13-oji. O jeigu borisovininkai su V.Uspaskichu sudarytų parlamentinę daugumą, tai tauta pasijustų visai bejėgė. Aišku, tai vos ne apokaliptinė prognozė, tačiau taip gali atsitikti. Pakanka tik pažvelgti į skelbiamus sociologinių apklausų duomenis. V.Uspaskicho reitingai kyla kaip ant mielių ir jis jau lipa ant kulnų pačiam "didžiajam gelbėtojui" A.Brazauskui.

Lietuvos prezidentūros skandalu labai domimasi kaimyniniame Karaliaučiuje. Kaip rašo vietinis laikraštis "Kaskad", labiausiai nepageidaujama Lietuvos prezidentūrą kreičiančio skandalo baigtis būtų konservatorių sugrįžimas į aukščiausius Lietuvos valdžios postus. Pasakyta pakankamai aiškiai – Lietuvą gali valdyti bet kas, išskyrus konservatorius. Aišku, dar pagąsdinant, jog tokiu atveju Lietuvos draugai Rusijoje taptų jos priešais.

Tuo tarpu specialioji Seimo komisija, tirianti galimas grėsmes nacionaliniam saugumui, apklaususi Valskybės sienos apsaugos tarnybos vadą Algimantą Songailą ir Krašto apsaugos ministrą Liną Linkevičių, pasak komisijos pirmininko Aloyzo Sakalo, iš esmės baigė apklausas. Baigė taip ir nesulaukusi prezidento. Manoma, kad komisijos išvados bus paskelbtos kitą savaitę. Komisijos surinktos medžiagos pakaktų iškelti daug baudžiamųjų bylų. Tik labai abejotina, ar tos bylos bus iškeltos. Juk neatsitiktinai vis dažniau kalbama, kad prezidentūros skandalas, A.Sakalo komisijos atskleisti faktai gali būti kaip botago pliaukštelėjimas per vandenį: suraibuliavo bangelės, ir vėl viskas ramu...

JAV karinė parama Lietuvai

JAV ambasada Vilniuje patvirtino, kad JAV prezidentas Dž.Bušas priėmė sprendimą 2004 m. skirti Lietuvai 7,2 mln. dolerių karinę paramą. Teigiama, kad JAV prezidentas tokį sprendimą priėmė atsižvelgdamas į Lietuvos karinių pajėgų dalyvavimą karinėse operacijose Irake ir Afganistane. Be Lietuvos, tokią karinę pagalbą gaus ir Latvija, Estija, Bulgarija, Slovėnija bei Slovakija. Numatoma, kad amerikiečių karinė parama bus skirta moderniai karinei įrangai pirkti bei apie 50 Lietuvos kariškių mokymui Jungtinėse Valstijose.

Šiuo metu Lietuva yra įsigijusi iš JAV moderniausių naktinio matymo prietaisų, neperšaujamų liemenių bei kitų reikmenų. Iš viso 1997–2002 metais Lietuva gavo iš JAV pagal karių mokymo ir kitas programas 50 mln. dolerių.

Jonas BALNIKAS

Liko lemtingas pusmetis valstybės piliečiams ir Penktajai kolonai

(atkelta iš 1 psl.)

O atsikuriančioje valstybėje tam pačiam tikslui pasiekti organizuojami neramumai ir sumaištys apgaubiami "tvarkos darymo", "kovos su mafija" šūkais ir įžūliu siekimu "pataisyti" tai, kas gerai arba neblogai šiuo metu jau vyksta.

Nereikia būti nei saliamonu, nei einšteinu, kad suvoktum, kokioms jėgoms tai parūpo, kodėl parūpo ir kodėl būtent dabar parūpo. Rusijos "Dešiniųjų jėgų sąjungos" vadovas A.Čiubaisas atvirai propaguoja įtakos kaimyninėms valstybėms veiksnį. Šis veiksnys, beje, jau tampa Rusijos Federacijos užsienio politikos ašimi. Įtaka per rusų kultūrą (iš principo tai anaipol nėra bloga, jei tokia veikia nepaverčiama buldozeriniu rusinimu), "rusakalbių teisių gynimas" (kaip pradėti tokią "gynybą" – pasiuntus tankų divizijas ar sukėlus suirutę, sprendžia pati "įtakos" pumpuotoja), perimant ekonomikos valdymą (energetikos svertai, kuro ir dujų žaliavų čiaupai, nepaisant Nacionalinio saugumo įstatymo reikalavimų, dar vis nepamirštant pakeiksnuoti "Williams", jau paklusniai atiduoti ir perkelti į... Kremliu).

O kodėl gi parūpo? Kaip gi kitaip – Lietuvos išskirtinis sėkmingas pasirengimas integruotis į saugią ir socialiniu, ekonominiu, tautinės kultūros puoselėjimo požiūriais nelyginamai pranašesnę Vakarų Europos erdvę nedviprasmiškai bylojo, kad "teisėtas imperijos grobis" gali visiems laikams negrižtamai ištrūkti. Tai niekada anksčiau neatitiko, o ir dabar niekaip neatitinka "liberaliosios" imperijos interesų.

O kodėl tokią sumaištį reikėjo planuoti ir sukelti būtent dabar? Lietuvos Respublikos susipratusiems piliečiams aksiomų aiškinti nereikia. Liko tik pusmetis iki įstojimo į NATO! Pusmetis nepriklausomos valstybės piliečiams ir pusmetis Penktajai kolonai. Maskviško "rublio" organizuota sumaištis prezidentūroje – tai vienas iš stipriausių "artimojo užsienio" laimėjimų. Nepriklausomai nuo dabartinio prezidento likimo ar jo paties apsisprendimo, sumaištis plinta per visą šalį. "Mokslinės demagogijos" specialistams nesunku papildyti žibalo į lauželį – tautos gelbėtoju "trukdoma šalyje padaryti tvarką". Tokių

populistinių "argumentų" nebus stokojama. Prezidentūroje toji "tvarka" jau padaryta. Tokiu atveju nėra sunku modeliuoti "biurokratų" ir "skurstančios liaudies" priešpriešą. Šis momentas atskleidžia skaudų paradoksą, būdingą posovietinei visuomenei – sovietmečio nostalgijos likučių tebekamuojami piliečiai mulkinami. Jie ima nepasitikėti savo pajėgumu sukurti Vakarų pavyzdžiu saugią gerovę. O kitokio pasirinkimo nėra.

Tai paskutinis "penktosios" šansas įvykdyti "šeimininko" užduotį ir parodyti Vakarams, kad Lietuva jau tampa nelabai patikima partnere, ir netiesioginis raginimas atidėti Lietuvos priėmimą į Aljansą. Drauge tai būtų priminimas demokratėjančios šalies piliečiams susiprasti patiems išsivalyti mūsiškas Augėjaus arklides. Tik vargu ar rastųsi nūnai lietuvių Heraklis, kuris pasukęs nemunas į arklides išplautų visą sovietmečio mėšlą.

Imperinė politika, išlaikydama tokius pačius strateginius tikslus, keičia tik taktiką. Vietoj tankų divizijų stengiamasi kaimyninėse šalyse turėti kišeninį prezidentą, kišeninį parlamentą ar kišeninį premjerą. Ir kas gali paneigti, kad tas pats "rublis" energingai sukdamas kokią nors "darbiečių" partiją nesištengs patupdyti į premjero kėdę nežinia iš kur ir koku būdu atsiradusį net nešvebeldžiusį valstybine kalba naują "tautos gelbėtoją"?

Lietuvos šviesuomenės atstovai savo laiške prezidentui rašo: "Jūs turite galimybę išsaugoti prezidento institucijos autoritetą ir įrodyti, kad Jums brangi Jūsų garbė. Jūs turite teisę pasitraukti iš savo pareigų ir taip apginti savo ir mūsų orumą. Mes prašome pasinaudoti šia teise."

A.Sakalo vadovaujamos Laikinosios komisijos išvados turėtų padėti apsispręsti garbingiems pareigūnams, kurie jaučia atsakomybę valstybei ir jos piliečiams, bet abejoja faktų tikrumu. Pareigūnams, kurie patys ar jų aplinka yra supainioti neaiškių ryšių su nusikalstamu pasauliu ar svetimomis jėgomis, garbės samprata yra panaši į vienu šuoliu neperšokamą prarają. O jei dviem šuoliais?.. Luktelkim laikinosios išvadų, kurios turėtų išlikti amžiams.

Edmundas SIMANAITIS

Ivykiai, komentarai

Vilniuje – "Paksogeitas", Rygoje – "Repšegeitas"

Kaimyninėje Latvijoje kyla panašus valdžios skandalas kaip ir Lietuvoje. Pasirodo vis naujų duomenų, kad dabartinį premjerą Einarą Repšę ir jo paskubomis sukurta partiją finansavo ir formavo įtartinai Rusijos verslininkai, susiję su nusikalstamu pasauliu ir saugumu. Ir E.Repšės rinkimų kampanija buvo beveik kaip du vandens lašai panaši į R.Pakso kampaniją. Tai – deklaruojama kova su korupcija ir mafija, pažadai padidinti pensijas ir pan. Po rinkimų E.Repšę ir jo vadovaujama vyriausybė ėmė atvirai remti Rusijos kapitalo skverbimąsi į Latviją. Taip daugumą Latvijos taupomojo banko akcijų įsigijo niekam nežinoma ofšorinė kompanija. Pasirodo, ji priklauso vienam Rusijos oligarchui Olegui Boiko. Taip pat paaiškėjo, jog dėl paramos rinkimuose E.Repšę derėjosi su buvusiais KGB karininkais Kolmogorcevu ir Šabašovu, įkūrusiais firmą "Vudisona terminal".

Tačiau didžiausias E.Repšės ir jo skubiai sulipdytos karjeristų ir avantiūristų partijos finansuotojas – buvęs aukštas Latvijos komunistų partijos veikėjas, aršus Latvi-

jos nepriklausomybės priešas Grigorijus Lučianskis. Buvęs Latvijos premjeras Andris Škelė sakė, kad turįs pakankamai duomenų, įrodančių, kad E.Repšę ir jo aplinką formavo Rusijos oligarchai, susiję su nusikalstamomis struktūromis. Jų tikslas ne tik politinis, bet ir ekonominis. Mat Latvijai tapus ES nare, atsiras galimybė pervesti savo nešvarius pinigus į Vakarų Europą. Tam ir buvo sukurta E.Repšės partija "Naujasis laikas", kurioje susispietė labai spalvingos asmenybės. Viena jų – vyriausybės "pilkuoju kardinolu" vadinamas E.Repšės pagrindinis patarėjas ir padėjėjas Danas Titavas, nurodinėjantis premjerui, kokius žmones reikia skirti į aukščiausius, o svarbiausia, pelningiausius postus. Taip, D.Titavui pasiūlius, kovos su korupcija šūkais prisidengdamas Latvijos premjeras nušalino kovos su korupcija tarnybos vadovą ir į jo vietą paskyrė skandalingai pagarsėjusią veikėją Jutą Strikę. Po šio paskyrimo visi Latvijos laikraščiai

mirgėte mirgėjo šios ponios skandalingos biografijos dėmių, jos ryšių su nusikalstamu pasauliu aprašymais. Tačiau jokios E.Repšės reakcijos į tuos žiniasklaidos pranešimus nebuvo. Dar daugiau, visos Latvijos televizijos parodė, kaip premjeras savo automobiliu veža į darbą Jutą Strikę...

Kuo baigsis šis Latvijos politinis skandalas, niekas nesiima prognozuoti. Kol kas E.Repšę pradėjo didelį puolimą prieš buvusį premjerą Andrį Škelę ir apkaltino jį korupcija. Buvo netgi surengta krata E.Škelės biure ir paskelbta, jog kratos metu rasta ekspremjerą kompromituojančių dokumentų. Tačiau dabar paaiškėjo, kad iš tiesų buvo paimti E.Repšės pokalbių su buvusiais KGB karininkais įrašai.

Kol kas Latvijos premjeras nekalba apie atsistatydinimo galimybę. Tačiau, anot vieno Latvijos politologo, E.Repšei pats laikas pagalvoti ne tik apie atsistatydinimą, bet ir apie tardymo izoliatoriaus kamara.

Revoliucija be kraujo

Pagaliau po beveik tris savaites trukusių demonstracijų ir mitingų Gruzijos opozicija audringai švenčia pergalę. Prezidentas Eduardas Ševardnadzė, pasaulio politikų sluoksnių vadinamas "Baltuoju lapinu", po ilgo spyriojimosi pagaliau atsistatydino. Tiesą sakant, jam ir nebuvo kitos išeities, nes tapo aišku, kad jėgos struktūros – kariuomenė, policija ir saugumo struktūros jau neberemia E.Ševardnadzės.

Gruzijos žmonių nepasitenkinimą galima visiškai suprasti. Šalis atsidūrė gilioje ekonominėje krizėje. Bedarbystės lygis pasiekė daugiau kaip 30 proc. Bent taip skelbia oficialūs duomenys, nors iš teisių bedarbių yra kur kas daugiau. Be to, ir oficialiai dirbantys gyvena žemiau skurdo ribos. Vidutinis atlyginimas – vos 16 dolerių. Pačioje sostinėje Tbilisyje elektros energija gyventojams tiekama vos 2–3 valandas per parą. Daugelio gyvenamųjų namų gyventojai jau pamiršo, kas yra centrinis šildymas.

Ivykius Gruzijoje akylai seka Maskva. Prezidentas V.Putinas praėjusį savaitgalį į Tbilisį buvo nusiuntęs savo užsienio reikalų ministrą Igorį Ivanovą. Tačiau ir jam nepavyko sutaisyti E.Ševard-

nadzės ir opozicijos. Aki vaizdu, kad nors E.Ševardnadzė ir kėlė nemažai problemų Maskvai, tačiau jis buvo, anot vieno Rusijos aukšto pareigūno, "prognozuojamas" veikėjas. Todėl Rusija norėjo, kad E.Ševardnadzė išliktų savo poste bent jau iki 2005 m. balandžio, kai turėjo baigtis jo kadencija.

Laikinaja Gruzijos prezidentė tapo parlamento pirmininkė Nino Burdžanadzė. Iki 2001 metų pabaigos ji buvo nedaug kam žinoma politikė ir Gruzijos parlamente vadovavo Užsienio reikalų komitetui. Parlamento pirmininke ji tapo 2001 m. lapkritį, kai po didžiulių protesto demonstracijų reikalaujant prezidento atsistatydinimo buvo surastas kompromisas tarp valdančiosios partijos ir opozicijos. Tuomet buvęs Gruzijos parlamento pirmininkas Zurabas Žvanija įvardijo ją kaip būsimą kandidatę į Gruzijos prezidentus ir net prilygino didžiąjai Gruzijos valdovei Tamarai, kuriai valdant Gruzija buvo tapusi galinga ir klestinčia valstybe.

Kitas įtakingas buvusios opozicijos veikėjas, Rusijos spaudoje vadinamas "aršiu nacionalistu" – Michailas Saakašvilis, be abejo, dar suvaidins nemenką vaidmenį nau-

jojoje Gruzijos valdžioje. M.Saakašvilis pareiškė, kad savo pagrindiniu gyvenimo uždaviniu laiko "visišką komunistinio E.Ševardnadzės režimo sunaikinimą". Taip pat jis siekia, kad iš Gruzijos būtų pašalintos dvi Rusijos karinės bazės.

Po įvykių Gruzijoje aukšti Rusijos pareigūnai lyg ir susitaikė su padėtimi ir teigia, jog valdžios pasikeitimas Tbilisyje yra Gruzijos vidaus reikalas. Tačiau neužimančios oficialių valdžios postų Rusijos veikėjai išsako tai, ką iš tiesų galvoja Kremlius. Pavyzdžiui, Rusijos karo mokslų akademijos prezidentas M.Garejevas pareiškė, kad "aksominę revoliuciją" Gruzijoje organizavo ir rėmė Jungtinės Valstijos. Rusijos susirūpinimą rodo ir tai, kad Kijeve buvo skubiai sušauktas NVS šalių užsienio reikalų ministrų pasitarimas, kuriame Rusijos užsienio reikalų ministras I.Ivanovas informavo apie įvykius Gruzijoje.

O laikinoji Gruzijos prezidentė N.Burdžanadzė pareiškė, kad jos svarbiausias uždavinys – prezidento ir parlamento rinkimai. Pagal Gruzijos Konstituciją, prezidento rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per 45 dienas po prezidento atsistatydinimo.

Jonas BALNIKAS

(atkelta iš 1 psl.)

Šv. Vincento Pauliečio bažnyčioje aukotos šv. Mišios už žuvusius Tauro apygardos partizanus. Vyko įvairūs renginiai: Marijampolės apskrities salėje surengta mokslinė konferencija, Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejuje pristatyta atnaujinta ekspozicija. Tačiau svarbiausias įvykis – miesto centre buvo atidengtas ir pašventintas skulptoriaus A.Ambraziūno ir architekto A.Lukoševičiaus sukurtas paminklas Tauro apygardos partizanams. Tai pirmasis paminklas partizanams Lietuvoje, pastatytas

mokslinis bendradarbis J.Gustaitis. Pirmoji jo pranešimo dalis buvo skirta Tauro apygardos istorijai. Istorikas pateikė faktų apie apygardos įkūrimą ir struktūrą, veiklą, pagrindines kautynes, Statutą – vienintelį Lietuvoje, Kazlų Rūdos miškuose veikusių karo mokyklą, vadus. Antroje dalyje kalbėjo apie atminimo įamžinimą: apygardoje yra pastatyta apie 50 kryžių, 62 paminklai, 6 memorialai, daug paminklinių akmenų, koplytstulpių, akmenų kompozicijų ir ki-

tais apdovanojo kraštotyriminką V.Akelaitį, buv. ryšininkę T.Bridžiuviene, kolegijos dėst. A.Jušinską, išseivijos lietuvių J.Kojelį, muziejinkę L.Kaminskiene, buv. ryšininkes L.Miliauskiene ir A.Žaldarytę, už atminimo įamžinimą – skulptorių A.Ambraziūną bei B.Jungaitį, J.Nevulį, R.Rusteiką ir A.Sidaravičienę. Marijampolės mst. meras A.Brazys pasidžiaugęs, kad miestas pasiūpš talentingo skulptoriaus paminklu, taip pat įteikė padėkos raštus: muziejaus

tarė "partizanišką ačiū". Paminklo statybą finansavo LGGRTC, Marijampolės savivaldybė ir verslininkai, rėmė Seimo nariai P.Jakučionis, A.Butkevičius, N.Stasiškis, J.Oleka. Parašais parėmė dešimtys tūkstančių garbių žmonių. Skyriaus pirmininkas dėkojo renginyje dalyvavusiems šauliams, kariams, mokytojams, moksleiviams, skautams. "Tebūna tai graži istorijos pamoka", – sakė jis ir užbaigė Tauro apygardos himno žodžiais.

Pašventinus paminklą

"Mūsų tiek daug..."

Paskutinio Šarūno rinktinės partizano žūtis

Algimanto apyg. Šarūno rinktinėje ilgą laiką veikė Povilo Tunkevičiaus-Kastanto vadovaujamas partizanų būrys, susikūręs 1944 m. rudenį. Jis buvo gausus, veikė daugiausia Troškūnų valsč. teritorijoje. Kastanto būrys Troškūnų strībams buvo įvaręs daug baimės. Su metais kovotojų gretos retėjo, o 1950 m. lapkričio 26 d. žuvo paskutinieji septyni šio būrio partizanai. Juos išdavė ryšininkas Klevas (slapyvardis Klevas suteiktas už verbavus pranešėju).

Kauno čekistų suorganizuota išdavikų grupė 1949 m. lapkričio 1-3 dienomis Šimonių girioje sunaikino septynis partizanų bunkerius, tarp jų – ir Šarūno rinkt. štabo bunkerį prie Dieninio ežero.

Šarūno rinktinės vadu buvo paskirtas Povilas Tunkevičius-Kastantas. Čekistai rezgė pinkles. 1950 m. lapkričio 26 d. užverbuotas išdavikas Klevas sužinojo, kad 18-19 val. P.Tunkevičius su būrio nariais turi ateiti pas ūkininką Marmoką į Margavonių k., Troškūnų r. Sodybą supo krūmai, netoliese – miškas. Čekistams buvo puikios sąlygos nepastebėtiems apsupti sodybą. Pas ūkininką atvykę partizanai paliko sargybinių Marmoko sūnų Alfonso. Jis turėjo žiūronus ir pistoletą su dvylika šovinių. Užsimaskavusius čekistus Marmokas pastebėjo ir perspėjo partizanus. Trumpo susišaudymo metu žuvo šie partizanai: Povilas Tunkevičius-Kastantas, Šarūno rinkt. vadas, g. 1916 m. Stukonių k., Troškūnų valsč., partizanas nuo 1944 m.; Julius Strolė-Viršaitis, g. 1892 m. Panegalių k., Troškūnų valsč., partizanas nuo 1948 m., pabėgęs nuo tremties; Bronius Strolė-Vėtra, g. 1924 m. Panegalių k., Troškūnų valsč., partizanas nuo 1944 m.; Juozas Jurkštas-Papartis, g. 1928 m. Mindrupio k., Troškūnų valsč., į būrį atėjo 1950 m. gegužės mėn. pabėgęs nuo kariuomenės; Stasys Jurkštas, g. 1923 m. Mindrupio k., Troškūnų valsč., į būrį atėjo 1950 m. kartu su broliu, prieš tai buvęs aktyvus ryšininkas; Jonas Šimkūnas, g. 1906 m. Panegalių k., Troškūnų valsč.; Alfonsas Marmokas, g. 1933 m. Margavonės k., Troškūnų valsč.

Pas žuvusius partizanus čekistai rado 5 šautuvus, 4 pistoletus ir 377 šovinius. Be to, buvo rastas rezervistų sąrašas. Operacijoje dalyvavo 137-ojo pulko 30 kareivių ir du strībai.

Antanas ŠIMĖNAS

Prie paminklo garbingi svečiai, kairėje kalba LPKTS pirm. P.Jakučionis

"Šaltinio" vid. mokyklos jaunesnieji jūrų skautai

ne miestelyje ar atokioje ir retai lankomoje vietovėje, o apskrities centre.

Nors įvairių renginių Lietuvoje netrūksta, tačiau regėti tiek žmonių, kiek tą dieną susirinko Marijampolėje, tikrai džiugu – iš visos Lietuvos suvažiavę iškilmių dalyviai nei į bažnyčią, nei į apskrities salę, nei į muziejų netilpo. Dalyvavo daug garbingų svečių: LPKTS pirmininkas Seimo narys dr. P.Jakučionis, Seimo nariai A.Rimas, A.V.Indriūnas, J.Oleka, apskrities viršininkas A.Mitrulevičius, Marijampolės mst. meras A.Brazys, rajono bei apskrities vadovybė ir buvę partizanai iš Lenkijos. Deja, neatvyko nei LGGRTC centro, nei Krašto apsaugos ministerijos atstovų. Konferencijoje nusprendžiama ir pranešimą turėsiu skaityti dr. A.Anušausco, Lietuvos genocido ir rezistencijos departamento direktoriaus.

Iškilmingoje mokslinėje konferencijoje, prasidėjusioje aps. viršininko A.Mitrulevičiaus pasveikinimu bei horo "Suvalkija" (vad. V.Junevičienė) dainomis, pirmasis pranešimą "Partizaninė kova Tauro apygardoje jos įamžinimas" skaitė istorikas Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus

atminimo ženklų.

Pranešimą "Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus veiklos 10-metis" skaitė A.Vilutienė – buvusi partizanų ryšininkė, muziejaus įkūrėja ir ilgametė vedėja. Ji pasakojo apie tai, kaip po Atgimimo prisikaupus daugybei žmonių suneštų eksponatų bei partizanų palikimų užkasimo vietose radus daug įkapių iškilio būtinybė įsteigti šį muziejų, kuris po ilgų ieškojimų 1993 11 23 minint 75-ąsias Lietuvos kariuomenės metines a.a. kun. J.Rusino buvo pašventintas. Ekspoziciją tada sudarė trys skyriai: partizaninė kova, tremtis ir atmintis. 1994 m. muziejų teko uždaryti remontui, kuris baigtas tik 1998 m. Nuo tada jam paskirtas visas antrasis aukštas su šešiomis salėmis. O iki to laiko vyko kova dėl išlikimo, lėšų paieška – buvo kreiptasi į LPKTS, LGGRTC, į užsienio lietuvius. Daug padėjo žinomas užsienio lietuvis publicistas J.Kojelis. A.Vilutienė nuoširdžiai dėkojo visiems prisidėjusiems, talkinusiems, negailėjusiems nei laiko, nei jėgų. "Kito tokio muziejaus Lietuvoje nėra", – sakė ji.

Po pranešimų aps. virš. A.Mitrulevičius padėkos raš-

darbuotojams N.Čekanavičienei ir J.Gustaičiui, B.A.Lelešiui, J.Sajauskui, mokytojams kraštotyriminkams bei paminklo statybos rėmėjams.

Po konferencijos iškilmės tęsėsi miesto aikštėje: LLKS prezidiumo pirm. dim. kpt. J.Čeponis atidengė paminklą Tauro apygardoms partizanams. Aidint bažnyčios varpams jį pašventino Vilkaviškio vyskupas R.Norvila. Paminklo papėdė buvo nuklota gelėmis ir žvakėmis, nuaidėjo karių garbės salvės. Žodį tarė vyskupas R.Norvila, Seimo narys A.Rimas, LLKS prez. pirm. dim. kpt. J.Čeponis. LPKTS pirm. P.Jakučionis kvietė apskričių ir savivaldybių vadovus pastatyti paminklus partizanų apygardoms didžiuosiuose miestuose, kur juos galėtų aplankyti ne tik vietiniai gyventojai, bet ir svečiai. Jis įteikė LPKTS padėkos raštus už partizanų atminimo įamžinimą statant paminklus J.Stankevičienei, V.Stadaliui ir V.Šatui. Renginį kalba užbaigė LPKTS Marijampolės sk. pirm. V.Raibikis. "Sūduvos krašto žmonėms šiandien ypatinga diena, – sakė jis. – Nulenkime galvą tiems, kurių dėka atgavome laisvę. Šiandien grąžiname jiems skolą." Visiems rėmėjams jis

Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejus pristatė 10-mečio proga net 50 proc. atnaujintą savo ekspoziciją – dabar čia pateikta daug dar neeksponuotų ir svarbiausia, autentiškų medžiagų. Šešiose muziejaus salėse – daugybė eksponatų: nuotraukų, dokumentų, laiškų, antspaudų, skiriamųjų ženklų, uniformų, įkapių... Ant sienų – apygardos vadų, įkūrėjų portretai, žemėlapiai. Čia – ir Tauro apygardos himnas, ir maldos bei priesaikos tekstai. Vėliava, tremtinės išsaugota tremtyje 8 m., stendas motinoms, netekusioms ypač daug savo vaikų, stendas ryšininkams. Tremties ir lagerių salėje – rankdarbiai, pagaminti kalėjimuose. Raudonos šviesos apšviesta skendi salė, pavadinta "Budeliai ir aukos". Viskas dar, rodos, taip gyva ir taip tikra. Ir svarbiausia – ypatingas muziejaus dailininko A.Kaminsko meniškumas, nuoseklus ir įtaigus ekspozicijos išdėstymas bei apipavidalinimas, leidžiantis ne tik vaizdžiai susipažinti, bet ir tiesiog pajusti, prisiliesti prie Lietuvos istorijos – kovos, kančių ir didvyriškumo istorijos.

Irma MINSKIENĖ
Audronės Kaminskiėnės
nuotraukos

LGGRTC naujienos

■ Lapkričio 6–7 d. Vilniaus įgulos karininkų ramovėje LGGRTC ir Lenkijos tautos atminties institutas organizavo II tarptautinę konferenciją "Pilietinis pasipriešinimas ir saugumo struktūros okupacinio ir komunistinio režimų metais Lietuvoje ir Lenkijoje" iš ciklo "Lietuvių-lenkų ryšiai 1939–1989". Ši konferencija yra oficialus LGGRTC ir Lenkijos tautos atminties instituto 2002 09 13 pasirašytoje bendradarbiavimo deklaracijoje numatytas kasmetinis renginys, kuriame dalyvauja Lenkijos bei Lietuvos mokslininkai. Prieš metus panaši konferencija vyko Varšuvoje, Tautos atminties institute.

XX a. lietuvių ir lenkų istoriniai ryšiai patyrė didelių išbandymų. Bendrą kovą už laisvę XIX a. sukilimuose pakeitė tarpusavio nesutarimai. Vėl laisvę atgavusios tautos atsisakė tarpusavio pretenzijų ir 1994 m. sudarė draugiškų santykių ir kaimyninio bendradarbiavimo sutartį.

Pasak vieno iš konferencijos organizatorių – istoriko dr. Arvydo Anušausko: "Iš to kyla nauji iššūkiai ir abiejų šalių istorikams: ar mėginsime ieškoti bendrų ir mus jungiančių sąsajų, tarpusavio supratimo ir sutarimo, ar vėl aiškinsimės istorines skriaudas."

■ Išvažiavus iš Kamajų (Rokiškio r.) yra vieta, vietinių gyventojų vadinama "žydų ganyklomis". Čia Kamajų stribai ir enkavėdistai užkasdavo 1944–1953 m. žuvusių Kamajų, Kupiškio, Duokiškio, Salų valsč. ir Salagirio, Saliečių kaimų apylinkėse Algimanto apygardos partizanų palaikus. Prieš tai žuvusiųjų kūnai būdavo išniekinti Kamajų miestelio aikštėje. Jie ten pragulėdavo po keleto dienų. Vėliau palaikus stribai ir enkavėdistai nutempdavo į "žydų ganyklas" ir sumesdavo į ten esančią balą. Kartais naktį giminės kūnus slapta išvogdavo ir palaidodavo savo kaimo kapinaitėse. Šiuo metu žinome, kad čia buvo užkasti 96 Kamajų valsč. žuvę partizanai. Trisdešimt penkių žuvusiųjų palaikai buvo slapta palaidoti įvairiose kapinaitėse. Lietuvoje prasidėjus Atgimimui, užkasimo vieta buvo sutvarkyta ir 1992 m. pastatytas memorialas (architektas K.Šešelgis ir tautodailininkas R.Puškorius). Šiuo metu tai partizanų, žuvusių anksčiau minėtose vietose, palaidojimo vieta.

LGGRTC yra surinkta istorinė archyvinė medžiaga

apie šioje vietoje užkastus partizanus. Ruošiamasi šių partizanų atminimą įamžinti paminklinėse plokštėse. Remiantis liudininkų prisiminimais, tikrai galima pasakyti, kad čia yra užkasti šie partizanai:

1. Apšega Juozas-Strausas, g. 1925. Žuvo 1948 12 13 Šeduikių k.
2. Apšega Petras-Vilkas, g. 1918. Ž. 1948 12 13 Šeduikių k.
3. Baltrūnas Danukas, g. 1923. Ž. 1945.
4. Baukys Stasys-Erelis. Ž. 1948 12 13.
5. Černius Jonas, g. 1915. Ž. 1945 11 30 Kamajų šile.
6. Dapšys Juozas (iš Vėderiškių k.), g. 1921. Ž. 1946 Gučiūnų k.
7. Dapšys Kazimieras-Ažuolas (iš Vėderiškių k.), g. 1918. Ž. 1947 11.
8. Dilys Jonas-Bijūnas, g. 1921. Ž. 1947 10 28.
9. Diržys Jonas-Gegužis (iš Kuokšių k.), g. 1920. Ž. 1945 10 04.
10. Gaižauskas Kazimieras, g. 1920. Ž. 1945 Kamajų apyl.
11. Groblis Pranas-Bardanaivičius, g. 1922. Ž. 1950 09 28 Jodonių k.
12. Indrelė Kazys-Strausas (iš Rūdžių k.), g. 1918. Ž. 1949 03 03 Kalvių k.
13. Jankauskas Napalys-Balnas (Rudžionių k.), g. 1925. Ž. 1946.
14. Jankauskas Vaclovas (iš Gegužinių k., Šimonių valsč.), g. 1925. Ž. 1948 12 13 Šeduikių k.
15. Kandroška Antanas-Aras, Agrastas, g. 1920. Ž. 1950 04 14.
16. Lukošius Vytautas (iš Rokiškio), g. 1912. Ž. 1945 12 02 Šilalės miške, netoli Skrebiškių k., Rokiškio aps.
17. Mazurevičius Balys (iš Galsiškių k., Šimonių valsč.), g. 1911. Ž. 1945 07 21.
18. Mažylis Jonas (iš Vėderiškių k.), g. 1915. Ž. 1945 07 21.
19. Misiūnas Bronius, g. 1926. Ž. 1947 02.
20. Palskys Balys-Gintas, g. 1920. Ž. 1947 10 28 Toudauskų k.
21. Paškevičius Alfonsas-Liūtas (iš Žemių k.), g. 1919 (1914?). Ž. 1946 03 10 Kamajų valsč.
22. Pipinis Augustas-Tarzanas (iš Gražiškių k.), Ž. 1945 12 01 Šilalės miške, netoli Skrebiškių k., Rokiškio aps.
23. Prancūnas Jonas (iš Vainikių k.), g. 1915. Ž. 1947.
24. Puzinkevičius Kazys-Papartis (iš Kuokšių k.), g. 1918. Ž. 1945 10 04 Kuok-

šių k.

25. Samuolis Pranas (iš Miliūnų k.), g. 1919. Ž. 1945 07 21 Gučiūnų k.
  26. Servydis Petras-Gerbus (iš Kuokšių k.), g. 1919. Ž. 1945 07 26 Kuokšių k.
  27. Simanavičius Gasparas-Zigmas, g. 1919. Ž. 1946 01 06.
  28. Smalstys Albinas (iš Kamajų), g. 1913. Ž. 1945 10 07.
  29. Sklėrius Jonas-Sakalas, g. 1916. Ž. 1946 03 20.
  30. Sklėrius Jurgis, g. 1923. Ž. 1946 03 20.
  31. Šukys Jonas-Liūtas (iš Žemių k.), g. 1908. Ž. 1950 04 14.
  32. Šukys Feliksas, g. 1917. Ž. 1946 03 10 Miliūnų k.
  33. Tijūnėlis Antanas-Liepa (iš Minkūnų k.), g. 1918. Ž. 1952 10 20 Skrebiškės miške.
  34. Tijūnėlis Jonas (iš Minkūnų k.), Ž. 1945 05 Beičių k.
  35. Tutinas Vladas (iš Šarkių k.), g. 1917. Ž. 1945 05 Pladiškių k.
  36. Vaškelis Juozas-Uosis, g. 1917. Ž. 1945 09 09 Kamajų šile.
  37. Vaikutis Stasys. Ž. 1948 12 13.
  38. Vigėlis Aleksandras (iš Kovelų k.), g. 1912. Ž. 1945 12 02 Šilalės miške, netoli Skrebiškių k.
  39. Vilimas Mataušas, g. 1920. Ž. 1946 01 06.
- Dėl kitų šioje vietoje užkastų partizanų neturime tikslų duomenų. Labai prašome visus, žinančius, kad mūsų toliau išvardyti partizanai tikrai yra užkasti Kamajų "žydų ganyklose", skambinti telefonu R. Trimonienėi (8-5) 2314148 arba parašyti adresu: Rūta Trimonienė, LGGRTC centras, Didžioji g. 17/1, LT-2001 Vilnius.
1. Bačiulis Jonas-Drągūnas (iš Mikniūnų k.), g. 1925. Ž. 1948 12 13 Šeduikių k.
  2. Bairackas Pranas, g. 1925. Ž. 1945 07 13 Kunigiškių miške, netoli Taraldžių k.
  3. Budreika Alfonsas-Bukšys (iš Gikių k.), Ž. 1946 01 13.
  4. Dilys Albinas-Barsukas, g. 1925. Ž. 1948 12 13 Šeduikių k.
  5. Grigas Petras, g. 1924. Ž. 1947 Kamajų apyl.
  6. Jasaitis Povilas (iš Vadonių k.), g. 1925. Ž. 1945 07 21 Gučiūnų k.
  7. Kukuška, ž. 1945 09 30 Šeduikių k., Svėdasų valsč.
  8. Mackus Jonas-Vėjas, Donkichotas (iš Ragelių k.), g. 1917. Ž. 1952 11 14 Kuokšių k., Kamajų valsč.
  9. Matauskas Bolis. Ž. 1945 07 13.
  10. Matauskas Jonas, g.

1920. Ž. 1945 07 13.

11. Musteikis Vytautas (iš Vaitkūnų k.), g. 1917. Ž. 1946 01 13.
  12. Nakutis Albinas-Veneta (iš Vaitkūnų k.), g. 1926. Ž. 1946 01 13.
  13. Pipinis Adomas-Aras, Sakalas (iš Gražiškių k.), Ž. 1947 Beičių miške.
  14. Raugalė. Ž. 1945 09 30 Šeduikių k., Svėdasų valsč.
  15. Ruzgas (iš Simaniškių k.), g. 1914. Ž. 1945 rudenį netoli Simaniškių k.
  16. Servydis Juozas (iš Kuokšių k.), g. 1919. Ž. 1945 07 26.
  17. Spetyla Juozas, g. 1909. Ž. 1945 07 21 Gučiūnų k.
  18. Šeškus Ignas (iš Špokiškių k.), g. 1927. Ž. 1945.
  19. Vaikutis Leonas. Ž. 1948 12 13.
  20. Vaira Pranas-Ešerys (iš Baušiškių k.), g. 1920. Ž. 1945 09 30.
  21. Vaškelis Jonas (iš Kuokšių k.), Ž. 1945 vasarą Kamajų šile.
  22. Vaškelis Juozas (iš Kuokšių k.), g. 1922. Ž. 1945 09 08 Kamajų šile.
- Taip pat prašome atsilipti visus, kurie šiame sąraše pamatė netikslumų. Skambinkite ir rašykite pirmiau nurodytu telefonu ir adresu.
- LGGRTC kreipiasi į asmenis, sovietinės okupacijos metais patyrusius tremtį ir kalinimą.
- Sovietinės okupacijos metais apie 300 tūkstančių Lietuvos žmonių buvo prievarta išvežti į buvusią Sovietų sąjungą.
- LGGRTC Atminimo programų skyrius vykdo programą "Atsiminimų apie tremties ir kalinimo vietas, laisvės kovų dalyvius rinkimas". Šiuo metu surinkti atsimini-

mai analizuojami, vertinami, atsiminimų autoriams siunčiami papildomi klausimai.

Prašome išsamiai atsakyti į LGGRTC parengtus klausimus, pateikti reikiamus duomenis apie save ir savo artimuosius, galbūt jau seniai žuvusius ar mirusius.

Dėkojame atsiminimų autoriams, kurie jaučia pareigą parašyti išsamius atsiminimus, papildytus tremties vietų žemėlapiais, schemomis, planeliais ir nuotraukomis. Atsiminimų rinkimas tęsiasi. Atsilipti ar papildyti jau pateiktus atsiminimus, pateikti įdomesnių nuotraukų dar nevēlu.

Kol kas mažiausiai atsiminimų surinkta Klaipėdos ir Telšių miestuose bei rajonuose, o ir surinkti yra ne visada kokybiški bei informatyvūs, todėl itin prašome bendradarbiauti šių miestų ir rajonų gyventojus.

Kviečiame visus aktyviai dalyvauti apklausoje, maloniai bendrauti su atsiminimų rinkėjais. Dar nepildžiusius klausimų, prašome asmeniškai atsilipti. Visus gautus iš mūsų klausimynus nedelsdami atsiųskite pridėtame voke nurodytu adresu arba gražinkite rinkėjams. Dėl kitos informacijos galite skambinti telefonu (8-5) 2314151 Elenai Stulgienėi (buvusius tremtyje), Evaldui Gelumbauskui (8-5) 2314148 (buvusius kalinius) arba kreiptis raštu: Didžioji g. 17/1, Vilnius LT-2001.

Siekiame, kad visą Lietuvą apimanti vykdoma programa duotų laukiamų rezultatų, tikime, kad jie bus unikalūs, o jų pagrindu išleisti leidiniai bus moralinis atpildas prisidėjusiems prie šio darbo ir geriausias paminklas iškentusiems tremties pažeminimus ir skurdą.

Užs. Nr. 022

Lietuvos paštuose jau galite užsiprenumeruoti "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių. Tik labai prašome atkreipti dėmesį į tai, kad siųsdami "Tremtinio" prenumeratos čekius grafoje - Pay to the order of - rašykite: Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Jei užrašysite "Tremtiniui", bankas tokio čekio nepriims.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Į užsienį siunčiame ir "Laisvės kovų archyvą" (metinė prenumerata - 50 JAV dolerių).

Valiutinės atsiskaitymo sąsk. Nr.120070611 AB "Vilniaus banko" Kauno "Santakos" filialas. Banko kodas - 260101732.

Primename - 2004 m. metinės prenumeratos priėmimas baigiamas šių metų gruodžio 14 d., o kas mėnesinė prenumerata baigiama kiekvieno mėnesio 20 d.

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

leškome pokario Marijampolės gimnazistų

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija – viena seniausių ir garbingiausių Lietuvos mokyklų, kurios auklėtinių vaidmuo mūsų tautos kultūriniam ir politiniam gyvenime yra neįkainojamas. Carinės Rusijos imperijos laikais jie tapo pagrindiniais tautinio sąjūdžio vadovais ir organizatoriais. Šio sąjūdžio dėka Lietuva išsikovojo nepriklausomybę. Nepriklausomos tarpukario Lietuvos metais gimnazijos auklėtiniai tęsė garbingas savo pirmtųjų tradicijas. Prasidėjus okupaciniam laikotarpiui, daugelis iš jų stėjo į žūtbūtinę kovą su okupantais. Dešimtys jų žuvo nelygioje kovoje, o šimtai patyrė kalinių bei tremtinių dalią. Gimnazijos muziejuje kaupiama medžiaga apie šių žmonių veiklą ir jų tragiškus likimus. Tačiau šiandien daugelis iš jų jau iškeliavę į Amžinybę, kiti gyvena toli nuo Marijampolės ir susisiekti su jais muziejaus darbuotojams yra labai sunku.

Kviečiame visus pokario metų 1-osios ir 2-osios Marijampolės gimnazijų auklėtinius bei auklėtines įsitraukti į jų paiešką. Prašome atsakyti į čia pateiktus klausimus tiek apie save, tiek apie savo draugus bei pažįstamus ir siųsti atsakymus Marijampolės gimnazijos muziejui. Jūsų atsakymų reikia ruošiamam leidiniui.

Klausimynas:

1. Kada ir kur gimė bei augo žuvusysis, kalnys ar tremtinys?
2. Kur mokėsi?
3. Kada įsitraukė į rezistencinį sąjūdį (jei įsitraukė)?
4. Kada žuvo, buvo suimtas, išvežtas?
5. Kaip nuteistas, kur kalėjo arba tremtyje gyveno?
6. Kada grįžo į Lietuvą (jei grįžo)?
7. Ką veikė grįžęs (trumpai)?
8. Kur yra dabar? Jei mirė, kur palaidotas?

Visais klausimais galima kreiptis telefonais: (8-343) 72910 (Alva Sidaravičienė) ir (8-614) 43125 (Vincas Peckus). Arba rašyti: Gimnazijos muziejui, Kauno g. 7, Marijampolė LT-4520.

Skelbimai

Lapkričio 28 d. 15 val. Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejuje (Vilnius, Vilniaus g. 41) įvyks konferencija: "Knyga – istorijos mokytoja ir šviesos šaltinis". Bus pristatytos buv. politinių kalinių Marijos Kinertaitės-Laugalienės knyga "Jaunystė ir rezistencija" bei Izabelės Skliutaitės-Navarackienės – "Brydė išlieka ne tik pievoj". Knygų pristatymą papildys doc. Inos Dagtės knyga "Kasdienybės tekstai" bei Jūratės Sučylaitės "Susitikimai su Ragana". Dainuos lietuvių folklorinis ansamblis "Giedra".

Lapkričio 29 d. (šeštadienį) 13 val. kviečiame į Kauno įgulos karininkų ramovę (Mičkevičiaus g. 19), kur minėsime Laisvės šauklio poeto Kęstučio Genio 75-ąsias gimimo metines.

Lietuvos Sąjūdžio Kauno skyrius

Atsiliepkite

Norėčiau, kad atsilieptų pažinojusieji mano brolių partizanų **Valentą RIMSELĮ** iš Ignalinos r., Kalvesalio k. Mane ištrėmė į Sibirą 1945 m. Po kelerių metų grįžusi dar buvau jį sutikusi. Vėliau jis buvo sušaudytas, bet kur – nežinau. Rašyti: Vandai Rimšelytei-Šeščienei, Tiesioji g. 23, Klaipėda.

Dar vienas atminimo kryžius

Rugsėjo 10 d. Margavonių k., Anykščių r., buvo pašventintas kryžius 1950 m. rugsėjo 30 d. šio kaimo laukuose žuvusiems penkiems Algimanto apyg. Lengvenio būrio partizanams: Šarūno rinkt. vadui P.Tunkevičiui-Kastantui, J.Jurkštui-Paparčiui, S.Jurkštui-Uosiui, J.Strolei-Viršaičiui, B.Strolei-Vėtrai, bei dviem ryšininkams: J.Šimkūnui ir A.Marmokui. Jų atminimui taip pat buvo pasodinti septyni ažuoliukai. Kryžių padirbino Bronius Tvarūnas, statymui lėšų skyrė savivaldybė. Kryžių statė V.Milaitis, P.Rudzevičius, A.Trumpa, E.Urbonas. Iškilimėse kalbėjo Jonas Kadžionis, atkurtos LLKS Algimanto apyg. vadas, Prima Petrylienė, LPKTS Anykščių sk. pirmininkė.

Zenonas ŠIAUČIULIS

Autoriaus nuotr. kryžius žuvusiems už tėvynę Margavonių k.

Dainuojame jaunimui

Šilutės buvusių politinių kalinių ir tremtinių choras "Pamario aidas" koncertuoja Šilutės miesto mokyklų moksleiviams. Tokie koncertai jau įvyko Šilutės 1-ojoje gimnazijoje ir Martyno Jankaus vidurinėje mokykloje. Numatomi koncertai Šilutės pradinėje ir "Pamario" vid. mokykloje. Aplankysime ir kitas rajono mokyklas. Pasak aplankytų mokyklų vadovų, tokie koncertai turi didžiulę patriotinio ugdymo reikšmę, nes jaunoji karta iš savo senelių ir prosenelių lūpų išgirsta lietuvišką dainą apie Tėvynę, jos grožį bei tremtį ir kalėjimus. Tai verčia juos susikaupti, susimąstyti, labiau pamilti savo Tėvynę Lietuvą.

Eduardas ŠMITAS

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Izabelė Aukštikalnienė 1906-2003

Su šeima ištremta 1948 05 22 į Krasnojarsko kr., Manko r., Kedrovą. Dirbo miškų pramonėje. Į Lietuvą grįžo 1961 m. Gyveno Panevėžio r., vėliau persikėlė į Panevėžį.

Palaidota Sodelių kapinėse, Panevėžio r.

Alzbieta Andriuškevičienė 1906-2003

Gimė Radviliškio r., Šeduvoje. Su šeima ištremta 1948 m. į Krasnojarsko kr., Partizansko r., Kojos gyv. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Dirbo kolūkyje iki pensijos. Vėliau gyveno pas sūnų Panevėžyje. Buvo LPKTS Panevėžio sk. narė.

Palaidota Šeduvos kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame sūnų ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio skyrius

Stasys Čičelis 1925-2003

Gimė Bajorų k., Salako valsč., Zarasų apš. 1944 m. įsitraukė į rezistencinę veiklą – tapo partizanų ryšininku Erškieto būryje. 1945 m. legalizavosi. 1950 m. areštuotas, nuteistas 25 m. Kalėjo Sverdlovsko lageryje. 1954 m. grįžo į Lietuvą. Vedė, užaugino 2 dukras. Buvo LPKTS Ignalinos sk. narys.

Palaidotas Sodžiūnų kapinėse.

Užjaučiame dukras, gimines ir artimuosius.

LPKTS Ignalinos skyrius

Vanda Rupšienė 1936-2003

Gimė Šilalės r., Eidžiotų k. 1941 m. visa šeima ištremta į Komiją, Syktyvkarą. Išbuvo iki 1958 m. Grįžusi į Lietuvą baigė Žemės ūkio akademiją. Apsigynusi disertaciją dirbo Veterinarijos akademijoje dėstytoja. Užaugino du vaikus – dukrą ir sūnų.

Palaidota Karmėlavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą.

LPKTS Kauno skyrius

Eugenija Samsonaitė-Kril 1932-2003

Gimė Panevėžio aps., Eriškių k., ūkininkų šeimoje. Baigė Eriškių pradžios mokyklą, Panevėžio mergaičių gimnaziją. Su mama 1949 m. ištremta į Irkutsko sr., Nižnij Udinską. Ten baigė Žemės ūkio technikumą. Į Lietuvą grįžo su vyru ir dukra. Dirbo Rimkų tarybinio ūkio vyr. agronome, Klaipėdos augalų karantino punkte. Buvo aktyvi visuomenininkė, LPKTS Klaipėdos sk. seniūno pavaduotoja.

Palaidota Klaipėdos Lebartų kapinėse.

Užjaučiame dukrą, vyrą, gimines ir artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Juozas Pušinskas 1936-2003

Gimė Juodbariškių k., Kazlų Rūdos valsč., Marijampolės aps. 1949 m. su šeima ištremtas į Irkutsko kr., Žigalovo r. Dirbo miško ruošos darbus. Grįžęs į Lietuvą apsigyveno Radviliškyje. Dirbo vairuotoju, mokėsi vakarinėje mokykloje. Iki pensijos dirbo Technikos sporto klube vairavimo instruktoriumi. Prasidėjus Atgimimui aktyviai dirbo atkuriamąjį darbą, priklausė Šaulių sąjungai. Kelerius metus buvo Radviliškio kuopos vadu. Užaugino sūnų, sulaukė vaikaičių.

Palaidotas Radviliškio kapinėse.

Užjaučiame sūnų, jo šeimą ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

